J2EE – wzorce projektowe

Alicja Truszkowska

Motywacja

- Znaczące miejsce J2EE pośród systemów biznesowych
- Bogactwo narzędzi i technologii
- Dobre praktyki projektowania aplikacji

“Każde, nawet najdoskonalsze narzędzia mogą zostać użyte nieprawidłowo lub nieefektywnie.”

W. Crawford, J. Kaplan
J2EE. Stosowanie wzorców projektowych

Plan prezentacji

1) Czym są wzorce projektowe
2) Zalety stosowania wzorców projektowych
3) Wprowadzenie do technologii J2EE
4) Przykłady wzorców projektowych
5) Literatura

Definicja wzorca projektowego

“Wzorce projektowe stanowią powtarzające się rozwiązania powtarzających się problemów. [...] Wzorzec dostarcza zbioru specyficznych interakcji, które mogą być zastosowane do ogólnych obiektów w celu rozwiązania znanego problemu.”

W. Crawford, J. Kaplan
J2EE. Stosowanie wzorców projektowych

Geneza wzorców projektowych

- Architektura

  Chistropher Alexander
  A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction

- Gang of Four

  E. Gamma, R. Helm, R. Johnson, J. Vlissides
  Design Patterns: Elements of Reusable Object Oriented Software

Anatomia wzorca projektowego

Najprostsze wzorce projektowe można wyrazić w jednym, czy dwóch zdaniach, np.

wykorzystanie bazy danych przez witrynę internetową

Anatomia wzorca projektowego
planowanie miasta

Nazwa: zabudowa blokowa (układ siatki)

Siły:

- trudność poruszania się w wielkim mieście, w którym drogi nie biegną równolegle do siebie
- łatwość budowania budynków na planie prostokąta

Uczestnicy: budynki, ulice, chodniki, piesi, samochody

Rozwiązanie: szczegóły rozmieszczenia

Anatomia wzorca projektowego
planowanie miasta

Uogólnienie wzorca:

	miasto	**biuro**	**restauracja**
komponenty	*budynki*	*pokoje*	*stoliki*
drogi	*ulice* *chodniki*	*korytarze*	*przejścia*
podróżni	*ludzie* *samochody*	*pracownicy*	*kelnerzy*

Przykład zrealizowanego wzorca

np. Nowy Jork, Waszyngton, Filadelfia

ale np. Boston, Warszawa już nie

www.bigdig.com

Najważniejsze cechy wzorców projektowych

- powstają w wyniku prób i błedów
- zapisywane w postaci struktur
- zapobiegają ponownemu wynajdowaniu koła
- istnieją na różnych poziomach abstrakcji
- podlegają ciągłym udoskonaleniom
- można je wykorzystywać wielokrotnie
- popularyzują projekty oraz najlepsze techniki programowania
- można je ze sobą łaczyć, aby rozwiązać większy problem

J2EE

Aplikacja klienta

HTML

XML

Applet

Warstwa prezentacji po stronie klienta

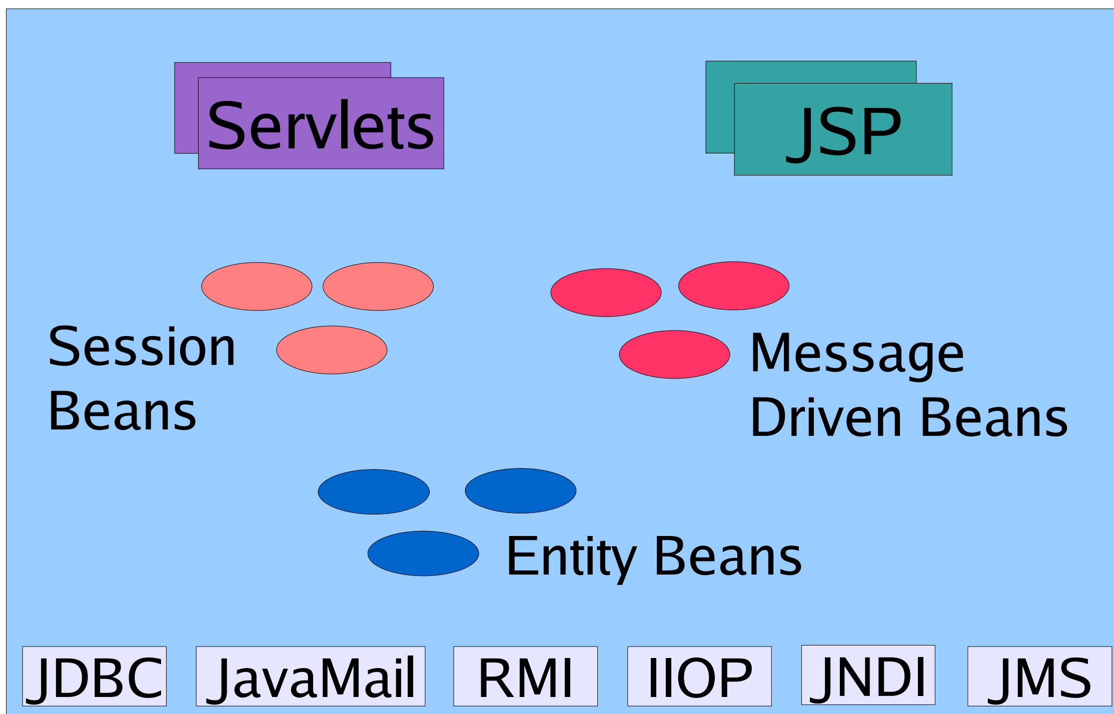

Warstwa prezentacji po stronie serwera

Warstwa logiki biznesowej

Warstwa modelu danych

Warstwa integracji

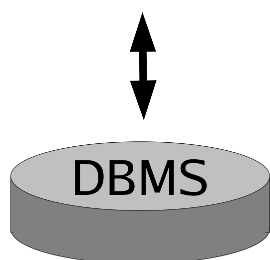

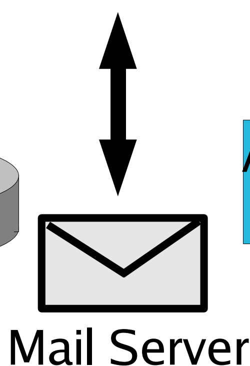

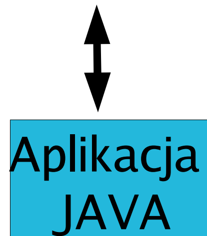

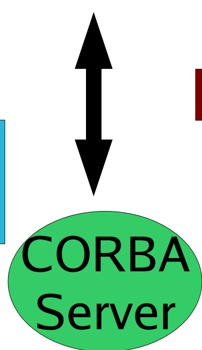

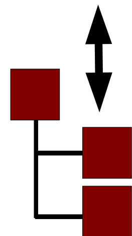

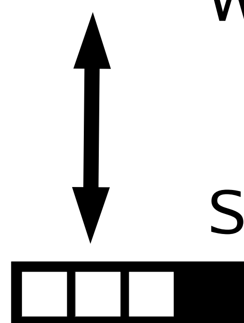

Systemy zewnętrzne

Kryteria jakości aplikacji

- rozszerzalność – *łatwość wprowadzania zmian*
  - *usuwanie powiązań*
  - *centralizacja*
  - *ponowne użycie*
- skalowalność – *zachowanie wydajności przy zwiększonym obciążeniu*
- niezawodność
- terminowość

Warstwa prezentacji

- stanowi interfejs użytkownika
- określa zestaw funkcji udostępnianych użytkownikowi
- nacisk na rozszerzalność
  (od tego zależy łatwość dodawania kolejnych funkcjonalności)

```
public class MagicServlet extends HttpServlet {
	private DirContext peopleContext;

	public void init (ServletConfig config) throws Servlet Exception {
		super.init(config);
		Properties env = new Properties();
		env.put (Context.INITIAL_CTX_FACTORY,
"com.sun.jndi.ldap.LdapCtxFactory");
		env.put (Context.PROVIDER_URL, "ldap://localhost/o=jndiTest");
		try {
			DirContext initalContext = new InitialDirContext(env);
			peopleContext = (DirContext) initalContext.lookup("ou=people");
		catch (NamingException ne) {
			ne.printStackTrace();
			throw new ServletException("Błąd podczas inicjacji LDAP", ne);
		}
	}

	public void destroy() {
		try {
		peopleContext.close();
		} catch(NamingException ne) {
			ne.printStackTrace();
		}
	}
```

```
    protected void doGet(HttServletrequest request, HttpServletResponse response)
    throws Servlet Exception, IOException {

        response.setContentType("text/html");
        java.io.PrintWriter out = response.getWriter();

        out.println("<html>");
        out.println("<head>");
        out.println("<title>Servlet</title>");
        out.println("</head>");
        out.println("<body>");
        out.println("<table>");

        try {
        NamingEnumeration people = peopleContext.list("");
        while(people.hasMore()) {
            NameClassPair personName = (NameClassPair) people.next();
                Attributes personAttrs = peopleContext.getAttrs (personName.getName());
                Attribute name = personAttrs.get("name");
                Attribite phone = peronAttrs.get("tel");
                out.println("<tr><td>" + name.get() + "</td><td>" + phone.get() +"</td></tr>");
            }
        } catch (Exception ex) {
            out.println ("Bład podczas pobierania danych");
        }

        out.println("</table>");
        out.println("</body>");
        out.println("</html>");
    }
} //MagicServlet
```

Model

```
public class Person {
      private String name;
      private String tel;

      . . .

      public String getName() {return name};
      public String getTel() {return tel};

      public void setName(String n) {name = n};
      public void setTel(String t) {tel = t);
      }
}

public interface PersonCommand {
      public void initialize (HttpSession session) throws NamingException;
      public void runCommand() throws NamingException;
      public List getPeople(); // zwraca listę obiektów Person

public class LdapPersonCommand() implements PersonCommand {
      . . .
}
```

* wzorce: lokalizator usługi, obiekt wartości

Widok

```
/*PersonView.jsp*/

<%@page contentType=”text/html”%>
<%@taglib uri=”/jstl/core” prefix=”c”%>

<html>
<head>
    <title>Książka adresowa</tilte>
<head>

<body>
    <jsp:useBean id=personCommand” scope=”request”
                class=”web.model.PersonCommand” />

    <table>
        <c:forEach var=”person” items=”$(personCommand.people)”>

            <tr><td><c:out value=”$(person.getName())”/></td>
               <td><c:out value=”$(person.getTel())”/></td>
            </tr>

        </c:forEach>
    </table>

</body>
</html>
```

Kontroler

```
public class PersonServlet extends HttpServlet {
    protected void doGet(HttServlet request request, HttpServletResponse
response)
    throws Servlet Exception, IOException {
        try {
        PersonCommand personCommand = new LdapPersonCommand();
        personCommand.initialize(request.getSession());
        personCommand.runCommand();

        request.setAttribute("personCommand", personCommand);
        } catch (NamingException ne) {
            throw new ServletException("Błąd wykonania polecenia", ne);
        }

        RequestDispatcher dispatch =
            getServletContext().getREquestDispatcher("/PersonView.jsp");
        dispatch.forward(request, response);
    }
}
```

Model – Widok - Kontroler

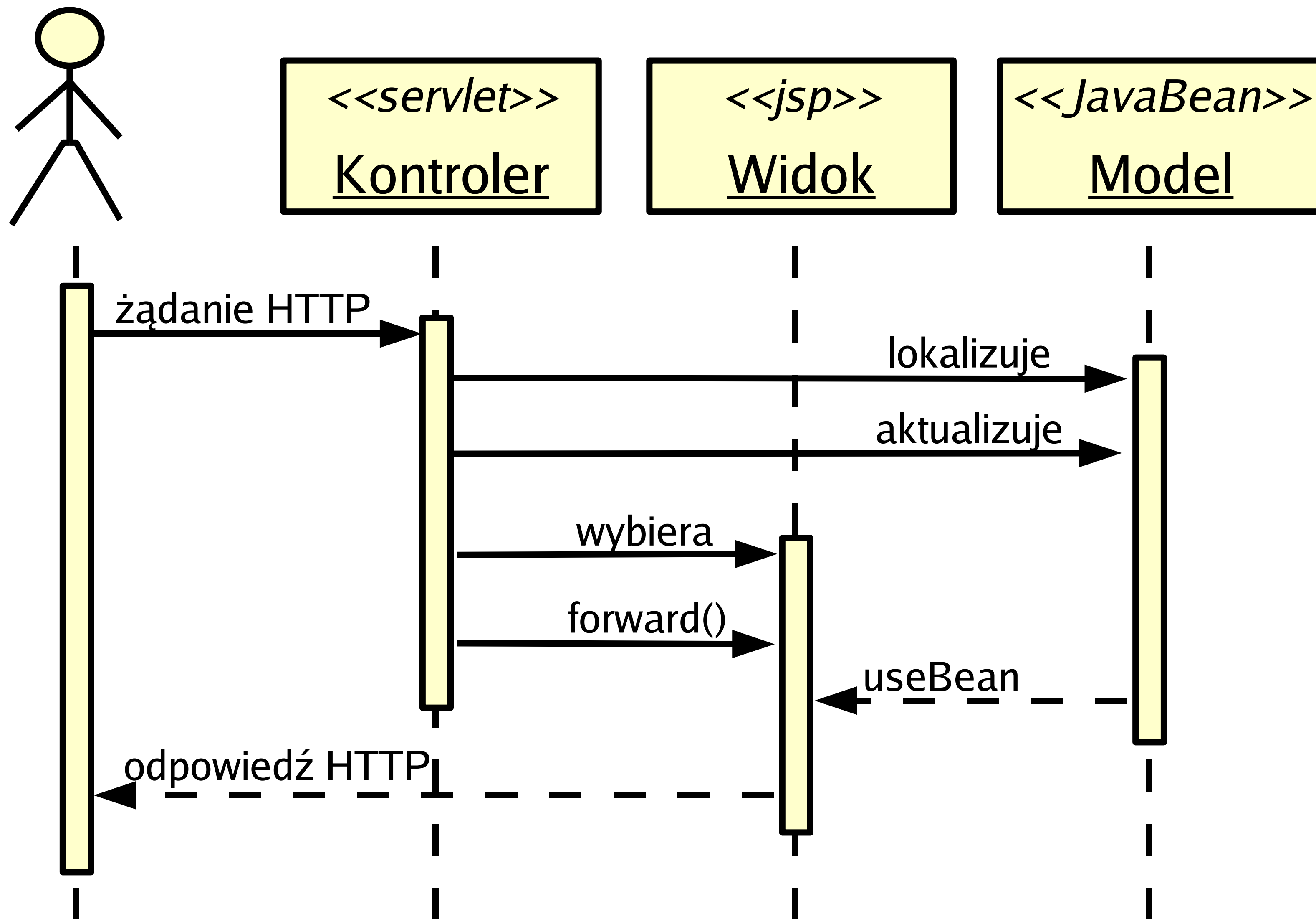

Model – Widok - Kontroler

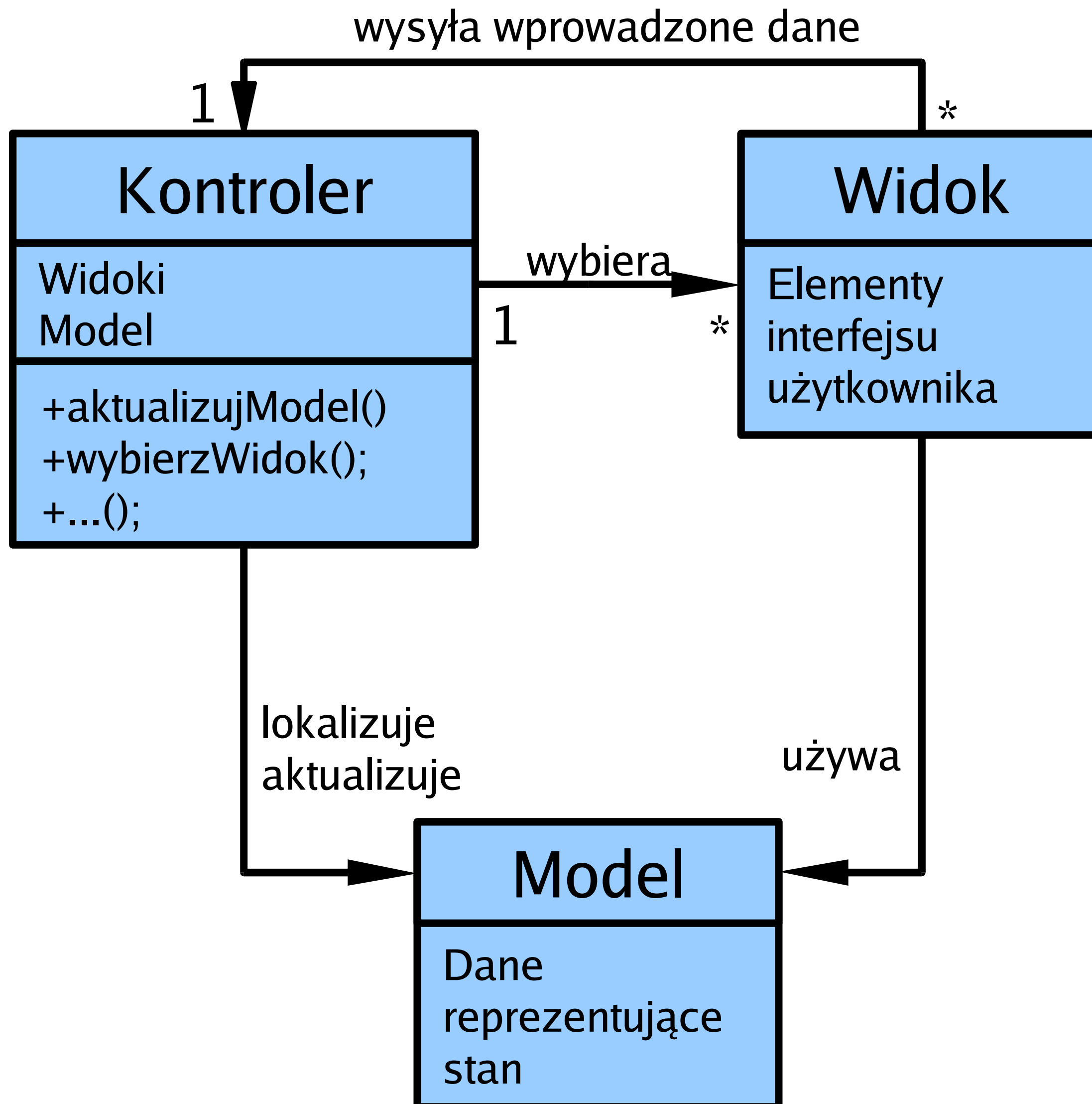

- dostarcza architektury dla całej warstwy prezentacji
- umożliwia separację stanu, prezentacji i zachowania
- każdy z elementów mogą opisywać kolejne wzorce projektowe

Wzorce kontrolera

Ile powinno być kontrolerów?

- jeden kontroler obsługujący wszystkie żądania
- osobny kontroler do każdego żądania

Rozwiązanie:

wzorzec wysuniętego kontrolera

Wzorzec wysuniętego kontrolera

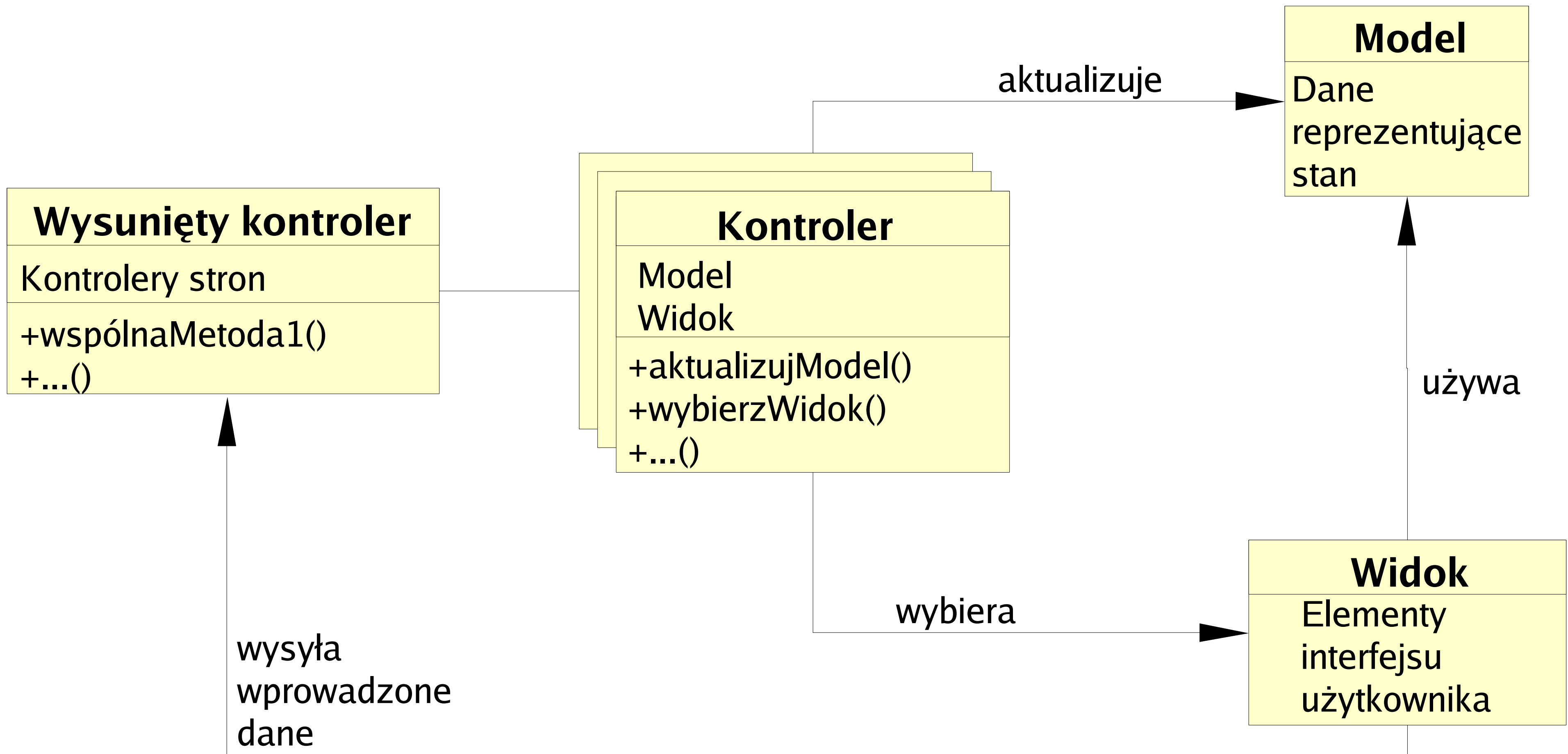

Różnice w obsłudze żądań

Problem: część akcji wykonywana tylko dla niektórych żądań
(np. zapis do dziennika, sprawdzenie sposobu kodowania)
wysunięty kontroler nie wystarcza

Rozwiązanie 1: warunki wykonania kodu dla każdego żądania
są opisane w wysuniętym kontrolerze

Rozwiązanie 2: utworzenie kilku wysuniętych kontrolerów, każdy
z inną sekwencją opcjonalnych fragmentów kodu

Rozwiązanie 3: opcjonalny kod zapisany w kontrolerach stron

Rozwiązanie 4: różne łańcuchy filtrów dostosowane do każdego
z żądań, zbudowane za pomocą dekoratorów

Wzorzec filtra dekorującego

Dekorator – klasa obudowująca, zawierająca pojedynczy obiekt podrzędny i mająca taki sam interfejs jak ten obiekt

Wywołanie metody opakowanej klasy:

1. wykonanie kodu metody z klasy opakowującej
2. przekazanie sterowania do metody obiektu opakowanego
3. powrót do metody klasy opakowującej

Wzorzec filtra dekorującego

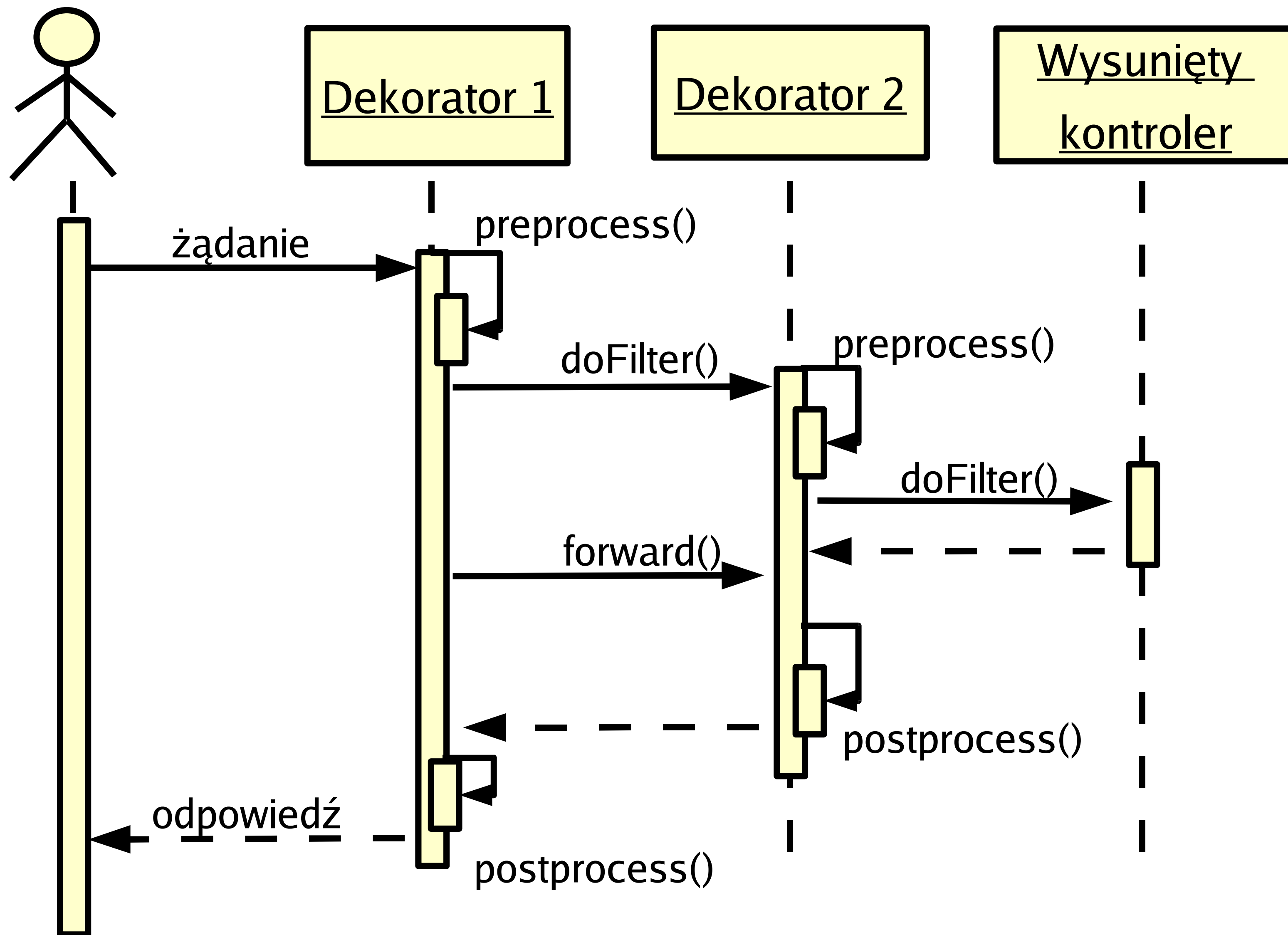

Usługa i wykonawca

Problem: ścisłe powiązanie stron i dostępnych akcji z kontrolerem

Rozwiązanie: strony i akcje jako oddzielne klasy

Możliwości:

- Elastyczne dodawanie i usuwanie stron
- Używanie kilka razy tej samej strony

Struts

Usługa i wykonawca

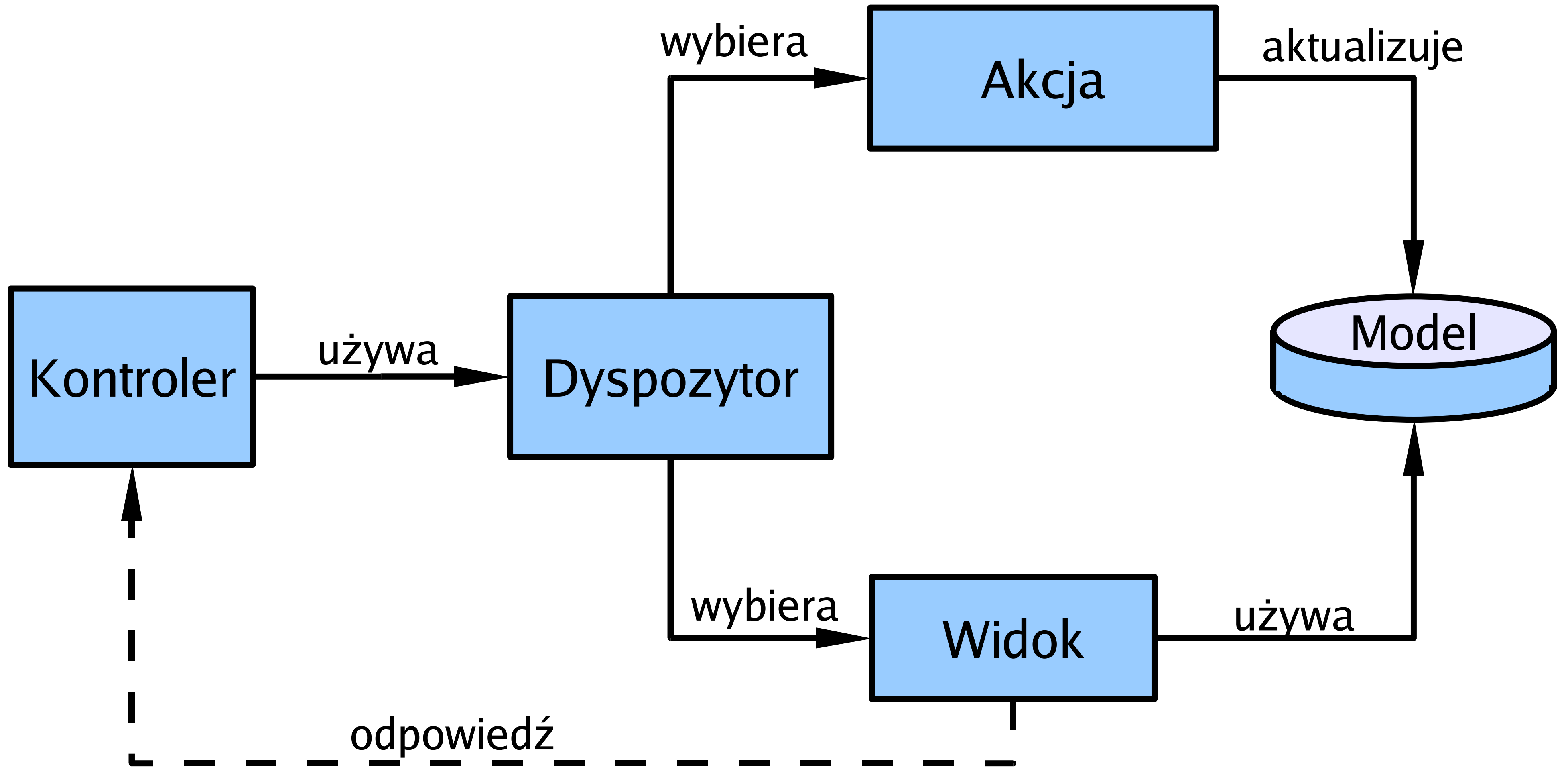

Pomocnik widoku

- oddzielenie prezentacji od formatowania
- unikanie rozbudowanych stron JSP
- unikanie powielania kodu
- definiowanie znaczników (Struts)

```
<%
    EmployeeDelegate empDelegate = new EmployeeDelegate();
    Iterator employees =
empDelegate.getEmployes(EmployeeDelegate.ALL_DEPARTMENTS);
%>

<table border ="1" >
    <tr>
        <th> Imi  </th>
        <th> Nazwisko </th>
        <th> Stanowisko </th>
    </tr>

<%
    while (employees.hasNext() )
    {
        EmployeeVO employee = (EmployeeVO) employees.next();
%>
    <tr>
        <td> <%= employee.getFirstName().toUpperCase() %> </td>
        <td> <%= employee.getLastName().toUpperCase() %> </td>
        <td> <%= employee.getDesignation() %> </td>
    </tr>

<%
        }
    }
%>
</table>
```

```
<patterns:employeeListGet />

<table border ="1" >
    <tr>
        <th> Imi  </th>
        <th> Nazwisko </th>
        <th> Stanowisko </th>
    </tr>

    <patterns:employeeList id="employeeList">

    <tr>
        <td> <patterns:employee attr="FirstName" case="Upper"> </td>
        <td> <patterns:employee attr="LastName" case="Upper"> </td>
        <td> <patterns:employee attr="Designation">  </td>
    </tr>

    </patterns:employeeList>

</table>
```

Widok złożony

Rozkład widoku na ogólny szkielet, który następnie zapełniamy niezależnymi elementami.

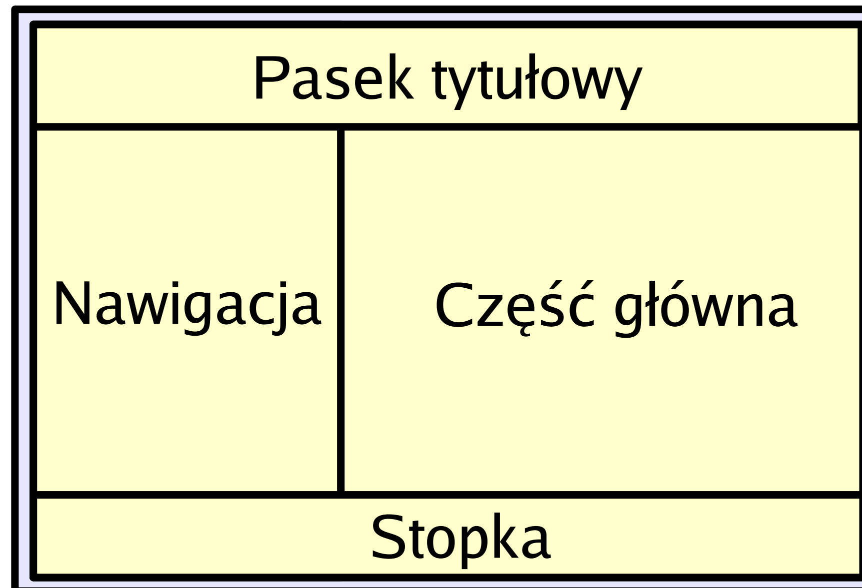

Przykład: biblioteka Tiles

Warstwa biznesowa

- Pełnomocnik biznesowy
- Fabryka pełnomocników biznesowych

Warstwa biznesowa

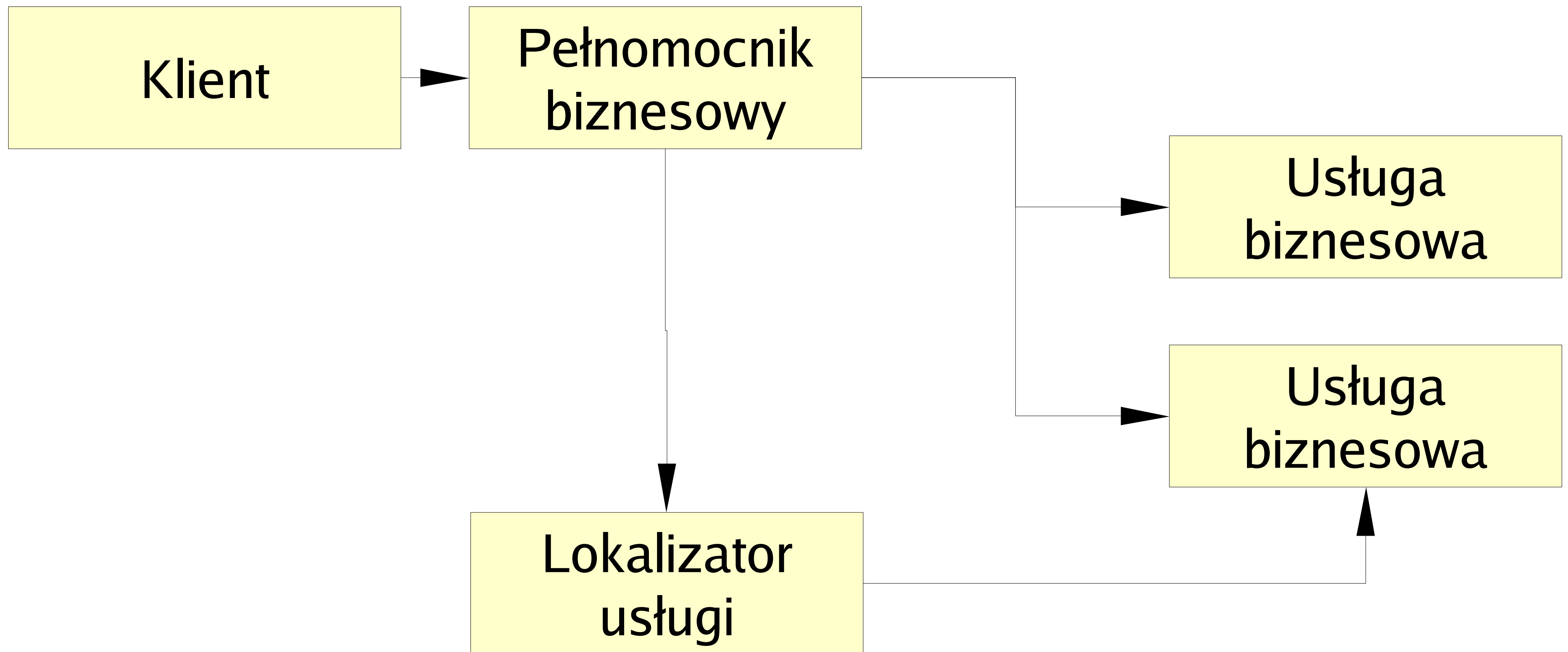

Warstwa biznesowa

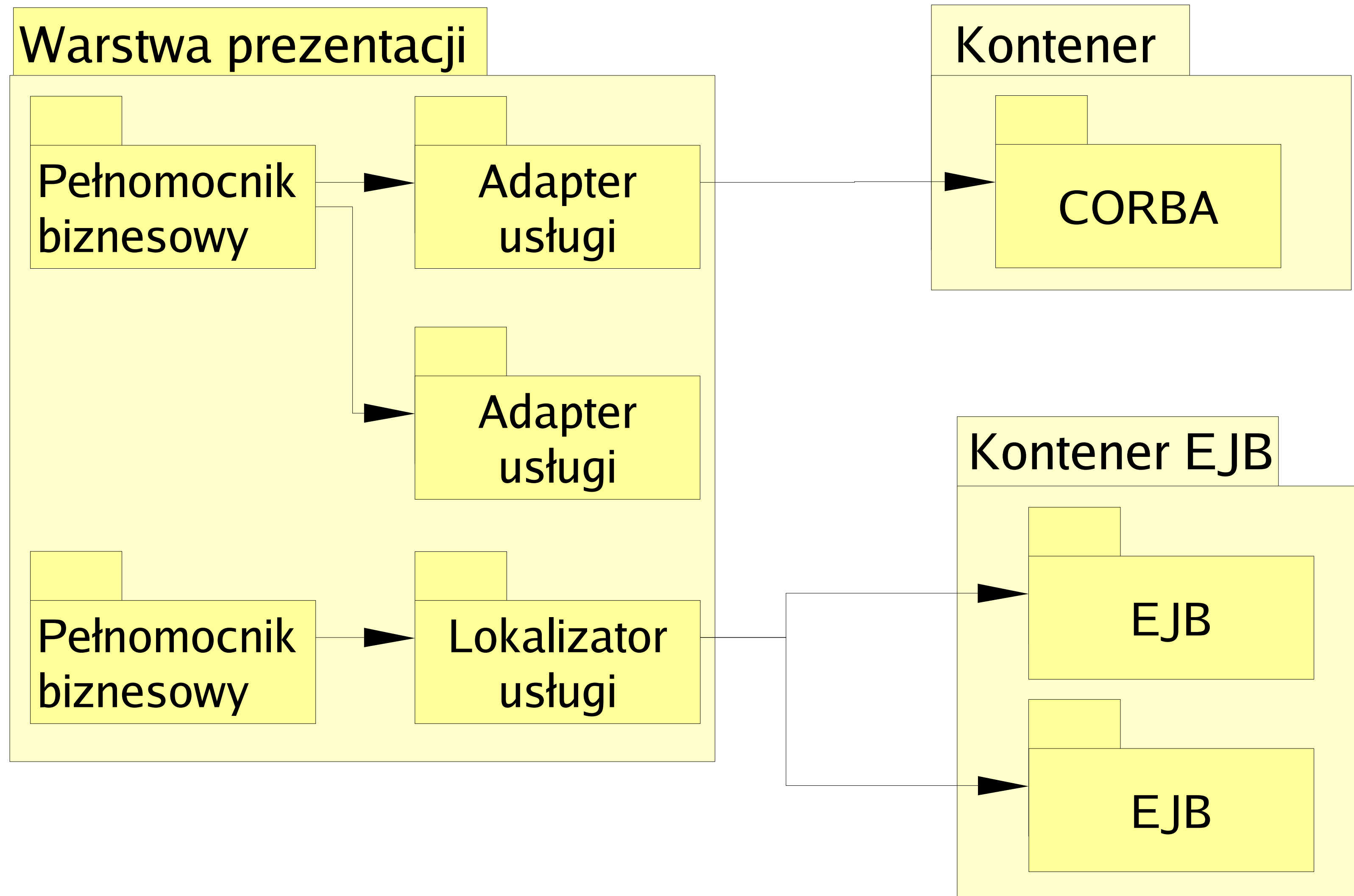

Warstwa bazy danych

Obiekty dostępu do danych(DAO)

Pomysł: jeden obiekt = jeden wiersz tabeli

np.

Uczeń
imię nazwisko

Ocena
uczeń przedmiot wartość

Pytanie: Co się dzieje, gdy zapytamy o wszystkie oceny danego ucznia?

Warstwa bazy danych

Rozwiązanie: Byt złożony

Uczeń
imię nazwisko kolekcja ocen

Związane wzorce:

- isDirty
- odroczone ładowanie
- Fabryka DAO

Literatura

- W. Crawford, J. Kaplan *J2EE. Stosowanie wzorców projektowych*
- D. Alur, J Crupi, D. Malks – *Core J2EE. Wzorce projektowe*
- Joshua Kerievsky - *Refaktoryzacja do wzorców projektowych*
- E. Gamma, R. Helm, R. Johnson, J. Vlissides
  Design Patterns: Elements of Reusable Object Oriented Software
- M. Fowler – *Patterns of Enterprise Application Architecture*